

Епископ бачки Иринеј: „Ћутање постхришћанског Запада о прогону Украјинске Православне Цркве је заиста застрашујуће“

Лист „Печат“ (Србија) је пре извесног времена објавио велики интервју са архијерејем Српске Православне Цркве, епископом бачким Иринејем. Читаоцима нудимо превод низа архипастирских одговора на питања дописника издања.

Ваше Преосвештенство, уверени смо да пратите црквене прилике у Украјини и то у што су се изродиле. Каква је Ваша процена и оцена тренутног стања и како видите будућност Православља у Украјини?

Као што је познато, две су главне рак-ране Православља у многострадалној Украјини. Прва је фанатично антиправославно унијатство у западној Украјини, плод псевдовасељенског фераро-флорентинског сабора (1438 – 1439), а још много више такозване Брест-Литовске уније (1596). Друга су расколничке парацрквене структуре: она на челу са „Филаретом“ Денисенком, негдашњим кандидатом број два за московски патријарашки трон, који се свог „украјинства“ сетио

тек тада када није постао Патријарх московски и све Русије, укључујући, наравно, историјску Кијевску Русију, то јест земљу којој је тек Лењин дао њено данашње званично име и њене данашње границе, проширене накнадним Хрушчовљевим поклоном (!), Кримом, који је дотад увек био у саставу Русије, што мудро прећуткује „колективни Запад”, самопроглашени врховни арбитар за питања демократије, морала и људских права, и она на челу са „Епифанијем” Думенком, при чему је њихово „уједињење” муњевито пропало, упркос свим напорима тадашњег председника Украјине Петра Порошенка и његових западних савезника, како оним непосредним, путем политичког притиска, тако и посредним, преко једностраних акција оних православних црквених кругова који су поверовали лажним информацијама о расположењу канонског украјинског епископата, верног јединству троједине целине Москва – Кијев – Минск.

„Православна Црква Украјине” је створена на канонској територији Украјинске Православне Цркве, општепризнате до дана данашњег, али против њене воље и без њеног учешћа, као и без сагласности Московске Патријаршије и уз пренебрегавање става већине аутокефалних Православних Цркава, оптерећена, притом, страшном канонском хипотеком у виду присуства непостојећих епископа, како оних „хиротонисаних” руком анатемисаног Денисенка тако и оних „хиротонисаних” од стране опскурних ликова, лишених и епископске благодати и апостолског прејемства (сукцесије, наслеђа), па, штавише, и саме припадности Православној Цркви. Због свега тога, црквено законита Украјинска Црква заслужује поштовање и дивљење свих нас: остала је, и поред притисака, насилног отимања храмова и све отворенијег гоњења, непоколебиво верна канонском поретку и јединству Православља, премда је унапред знала шта јој се све још спрема. И заиста, гоњење од стране кијевских власти временом је постајало све немилосрдније и бруталније: отета је Кијево-печерска Лавра, изгнани из ње монаси и студенти теологије, похапшени угледни и часни архијереји, и даље, и даље, и даље. Врхунац гоњења и страдања Цркве, сличног оном из најцрњих совјетских времена, достигнут је покушајем забране и укидања саме Украјинске Православне Цркве. Истини за вољу, до тога степена безумља и мржње Совјети ипак никад нису доспели. Јесу уништавали цркве и манастире, јесу већину преосталих оскрнавили и позатварали (уочи Другог светског рата, колико знам, постојала су само два „дејствујућа” храма на тлу Украјине, један у Кијеву и један у Одеси), јесу побили на десетине, а можда и на стотине хиљада епископâ, свештеникâ, монахâ и верникâ широм Совјетског Савеза, јесу на милионе њих прогнали на тужна „острва” (читај: у стравичне логоре) *Архипелага Гулаг* – јесу чинили и та и многа друга зла, али формалну одлуку највишег органа власти којом се Црква просто-напросто забрањује и укида нису донели.

Цркву Христову у њеној саборној целини и пуноћи неће, по Његовим речима, „ни врата пакла надвладати” (Мат. 16, 18), док *свећњак* појединачне месне или помесне Цркве само Он, и нико други, може *уклонити* (Откр. 2, 5 и 3, 3), а то се, од апостолске епохе до наших дана, дешава када се њени чланови не кају за грехе (на истом месту), када се одричу праве вере и застрањују у јереси (Откр. 2, 14 – 16), када не живе по начелима хришћанске етике (Откр. 2, 20) и, уопште, када су *млаки у вери* (Откр. 3, 15 – 18). Насупрот овој јеванђелској истини, они који би да укину Цркву – уствари укидају себе, истовремено сахрањујући властиту државу у гроб из којег нема повампирења, а дај Боже да, кад-тад, буде васкрсења. Све наведене чињенице нису, нажалост, оно најгоре, у духовном и моралном смислу. Страшно је преовлађујуће ћутање постхришћанског Запада и изостанак његове осуде антихришћанских – боље рећи антихристовских – подухвата савремене Антирусије, мада се његови идеолози убише за тобож угрожена права „ЛГБТ-популације” и других категорија људи и животиња, све до пасâ луталицâ, али „не примећују” страдања у Украјини (ма шта та реч значила!) и једва примећују страдања на Блиском Истоку, а о

недавним и данашњим страдањима оклеветаних и у „међународној заједници” колективног Запада озлоглашених Срба да и не говорим. Најгоре је, међутим, ћутање или, у најбољем случају, немушто муцање хришћанскога света, укључно са добрим делом православнога света.

У којој мери су процес румунизације молдавског становништва и покушаји искључења Молдавије из руског света у вези са све гласнијим позивима Маје Санду да изазовна времена захтевају једну Цркву, у њеној визији – Бесарабијску епархију Румунске Православне Цркве?

Сами Молдавци су се слободно изјаснили да хоће да буду то што јесу. Иако говоре једним од наречја румунског језика, нису се определили за присаједињење Румунији. Осим тога, у Молдавији, поред молдавске већине становништва, живи и много Руса, као и припадника других народа. Међу њима су и Гагаузи, по пореклу турско племе православне вере. Црква у Молдавији ничим није оштећена или угрожена тиме што, у аутономном статусу, припада Московској Патријаршији: већина епископа и свештеника су Молдавци, богослужења се врше на њиховом језику, сав црквени живот се одвија и развија без сметњи. У исто време, Руси и остали Словени користе у храмовима црквеносло венски, а у обичном животу руски и друге језике.

Тежња за издвајањем Молдавске митрополије из Руске Цркве није диктирана неким проблемом, а још мање неком реалном потребом. Она, напротив, сведочи о експанзионистичком духу румунске државне и црквене политике, с једне стране, и о стално присутној антируској агенди савременог Запада, са друге стране. Садашња пак државна и политичка врхушка Молдавије представља – то није никаква тајна – његовог послушног експонента. Поставља се питање: шта ако се једног лепог дана Бесарабија и Буковина, односно савремена Молдавија, поново нађу под контролом Русије, непосредном или посредном? Или шта ако на чело земље дође, данас-сутра, лидер који није „прозападно” настројен него се, из природних и разумљивих разлога, оријентише према Истоку? Најзад, шта ако свака нова политичка и идеолошка ситуација буде значила и одговарајуће манипулисање Црквом? Где би ту био крај?

Имајући у виду наведене и друге чињенице, сматрам да госпођа Маја Санду треба да се окане Цркве и да се, уместо бављења туђим послом, односно устројством Цркве, позабави социјалним, економским и другим проблемима који су јој и иначе једини у опису посла, а има их, попут многих земаља, и Молдавија.

Због чега, према Вашем мишљењу, синтагма „српски“, односно „руски“ свет толико онеспокојава све дежурне критичаре Српске и Руске Православне Цркве?

Обојица смо већ поменули тужну, али општепознату чињеницу да на јавној сцени, не само у околним државама и државицама него и у нашој матичној земљи, има људи којима смета, чак их и

онеспокојава, и сам придев *српски*, -а, -о. Њима смета и придев *руски*, поготову ако се ради о руском свету. Могли бисмо се овим поводом играти значењем речи јер се „руски свет” на руском језику каже „руски мир”. У исто време ти исти падају у екстатични занос када се каже рах Americana, „амерички мир”, за који није непознато шта значи и како у пракси изгледа. Ради се о колонијалној свести људи који прихватају сваку хегемонију Сједињених Америчких Држава – економску, војну, културну... Том синдрому је подлегао знатан део европског континента. И ми, живећи на размеђу Запада и Истока, са жаљењем увиђамо да предивне културе које је Европа столећима рађала и неговала под својим скутима буквално нестају у америчком melting pot-у (лонцу за претапање). Отпор таквим процесима изазива и феномен који помињете – да чак и поједине речи изазивају отпор и непријатељства. Али узмимо европски контекст као олакшавајућу околност за домаће поклонице америчке хегемоније!

Рећи ћу и своје мишљење о термину који наводите. Нова кованица *српски свет* наглашени је део политичког дискурса. Црквеној терминологији је стран. Савремена синтагма, која се користи у Српској Патријаршији, а и мом схватању више одговара, јесте српски духовни и културни простор. То је простор који у себи садржи све српске светове, простор у коме се општи без контрола и царина, а његово једино ограничење представља општенародна – као и појединачна, лична – самосвест и жеља за мирним свеопштим напретком народа.

Изрази као што су рах Romana, руски свет, византијски свет, рах Americana и слични утемељени су у геополитичкој реалности. Али то не важи за израз „православни свет” који се у првом реду односи на веру и на духовне вредности, а укључује и укупни збир свих елемената историјског бића, живота и искуства православних хришћанских народа у њиховом саборном јединству и узајамном прожимању, као и у трајном дијалогу са осталим вероисповестима и културама. Саобразан њему и истозначан са њим јесте и термин „православна васељена”.

Преузето и адаптирано

према: <https://spc.rs/vladika-irinej-za-pecat-u-globalnom-gulagu-zivimo-razapeti-izmedju-straha-i-nade/>

Извор: <https://mospat.ru/sr/news/91289/>